

- формування стійких і надійних страхових компаній;
- активізація ролі держави та її органів у зміцненні і розвитку страхового ринку, формуванні державних пріоритетів у розвитку страхування, створенні конкурентного середовища на страховому ринку;
- удосконалення організаційної структури та створення інфраструктури страхового ринку на рівні світових вимог;
- інтеграція страхового ринку України до світового ринку страхування і створення сучасної моделі ефективного управління страховими резервами;
- подальший розвиток перестраховання;
- розвиток практичного маркетингу і організація ризик-менеджменту в страховій діяльності.

Література.

1. Офіційний сайт національної комісії з регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.insa.com.ua/uk/blog/chto-zhdyot-strahovoj-rynok-ukrainy-v-2019-godu-osnovnye-trendy/>
2. Підсумки діяльності страхових компаній за 2017 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/2017_rik/sk_%202017.pdf
3. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року [Електронний ресурс]. – Постанова Правління Національного банку України від 18 червня 2015 року № 391 (у редакції рішення Правління Національного банку України від 16 січня 2017 року № 28). – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=18563297>
4. **Луценко О.А.** Сучасний стан страхового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ojs.kname.edu.ua/index.pdf
5. **Гринчишин Я.М.** Стан та перспективи розвитку страхового ринку України / **Я.М. Гринчишин, А.В. Прокопюк** // *Молодий вчений*. – 2017. – № 3(43). – С. 622-626.

УДК 338.43.01 (477)

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИПЛАТ ПРАЦІВНИКАМ НА ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

FEATURES OF ACCOUNTING OF PAYMENTS TO EMPLOYEES ON FARMS

ГОРОВА А.С., студентка магістратури*
Сумський державний університет

У статті розглянуто порядок формування та відображення в обліку винагороди працівників сільського господарства. У статті досліджено особливості розрахунків з оплати праці на сільськогосподарських підприємствах. Розглянуто методологічні та теоретичні питання з обліку розрахунків з оплати праці. Досліджено основні недоліки ведення розрахунків з оплати праці та її стимулювання на підприємствах. Проведено порівняльну характеристику, яка дозволила відокремити основні відмінності між обліком оплати праці фермерів та найманих працівників.

Ключові слова: розрахунки за виплатами працівникам, сільськогосподарські підприємства, оплата праці, бухгалтерський облік.

* Науковий керівник – Овчарова Н.В., к.е.н.

The article considers the order of formation and reflection in accounting of the remuneration of agricultural workers. The article features of the calculation of labor payment at agricultural enterprises are considered. The methodological and theoretical questions of accounting for payroll calculations are considered. The main shortcomings of the calculation and stimulation of labor in enterprises were investigated. A comparative characteristic was made, which allowed to distinguish the main differences between the remuneration of farmers and employees.

Key words: settlements for the payments to employees, agricultural enterprises, remuneration of labor, accounting.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Однією з найважливіших складових сукупних витрат підприємства та одним із складних об'єктів обліку є виплати працівникам. Вони включають великий перелік виплат, які мають свої особливості відображення в бухгалтерському обліку та в зовнішній звітності підприємства. На організацію обліку виплат впливають такі фактори як розмір підприємства, організаційно-правова форма, вид діяльності суб'єкта господарювання тощо. Тому розуміння сутності, структури, обліку виплат працівникам, є актуальною і досить важливою основою для обґрунтування та відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем обліку виплат працівникам присвячені роботи багатьох провідних науковців і практиків. Значна увага в дослідженнях приділяється переважно питанням формування теоретичних і методичних аспектів з обліку виплат працівникам, використання вітчизняних та адаптації положень міжнародних стандартів, аналізу та оптимізації витрат на оплату праці. Особливий теоретичний та методологічний вклад зробили наступні науковці: В.Ф. Андрієнко, А.В. Базилюк, К.В. Безверхий, Д.П. Богиня, Ф.Ф. Бутинець, А.С. Гальчинський, З.В. Задорожний, О.Ф. Златопольський, Г.П. Журавель, М.Б. Ільченко, А.А. Калина, М.І. Карлін, В.С. Лень, Т.Г. Мельник, О.П. Савицька, А.М. Соколовська, Н.М. Ткаченко та інші.

Отже, питання щодо обліку виплат працівникам підприємствами на сьогодні залишається актуальним у вітчизняній обліковій теорії. Зокрема, додаткового дослідження потребують визначення особливостей обліку таких виплат в фермерських господарствах.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення особливостей обліку виплат працівникам у фермерських господарствах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Облік праці, заробітної плати та інших виплат на будь-якому підприємстві займає провідне місце в системі бухгалтерського обліку. Праця є важливим елементом витрат виробництва й обігу та, водночас, одним з основних джерел доходу робітників і службовців.

Організація обліку виплат працівникам на підприємстві залежить від розміру підприємства, його організаційна структура, форм та систем оплати праці, технології виробництва, корпоративної культури, галузеві особливості підприємства тощо. Не становлять виключення і фермерські господарства.

Відповідно до Закону України «Про фермерське господарство» [2] фермерське господарство є формою підприємницької діяльності громадян, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, здійснювати її переробку та реалізацію з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм у власність або користування, у тому числі в оренду, для ведення фермерського господарства, товарного сільськогосподарського виробництва, особистого селянського господарства, відповідно до закону.

Отже, це, перш за все, форма діяльності направлена на виробництво товарної сільськогосподарської продукції, її переробку та реалізацію з метою отримання прибутку.

Специфіка праці в аграрному секторі залежить від кінцевого результату його роботи, що реалізується через особливі форми та системи оплати праці.

Ключові особливості оплати праці залежать від виду робіт, які виконуються у сільськогосподарському виробництві, що і зумовлює застосування певних видів заохочень.

Зважаючи на довготривалий виробничий цикл у рослинництві виплата заробітної плати протягом цього періоду носить характер авансу. тому, існуюча в сільгоспідприємствах оплата праці поділяється на основну та додаткову. Основна оплата праці – це винагорода, що являє собою заробіток, який нараховують за тарифними ставками, посадовими окладами, з урахуванням виробленої продукції, її кількості та якості. Додаткова оплата – це винагорода за працю понад установлені норми, за одержання понадпланового врожаю, за винахідливість,

трудові успіхи (включає доплати, надбавки, компенсаційні виплати, премії) [1]. Вона визначаються по кожній культурі, групі культур чи по виду продукції та залежно від її трудомісткості з урахуванням економічних можливостей господарства.

На сільськогосподарських підприємствах, що займаються тваринництвом також застосовують як відрядну, так і погодинну форми оплати праці. Нараховується оплата за натуральними показниками використання біологічних активів, тобто за живою вагою худоби, за одержання приплоду, а також одержання яєць птахофермами, меду - пасіками, надою молока на фермах та ін.

Слід зазначити, що виплати працівникам на фермерському господарстві можуть здійснюватися у грошовій і не грошовій формах.

Для підприємств натуроплата може бути своєрідним порядком у ситуаціях, коли немає грошей на зарплату. Натуроплата регулюється нормами трудового законодавства – КЗпП та Закон № 108. Однак на практиці досить часто виникають труднощі при оформленні цих операцій, оскільки не завжди зрозуміло, чим вони відрізняються.

Відповідно ч. 3 ст. 23 Закону № 108 виплата частини заробітної плати натурою можлива за таких умов:

- 1) як виняток, натуроплата повинна бути передбачена колективним договором;
- 2) її розмір не повинен перевищувати 30 % суми зарплати, яка нараховується за місяць;
- 3) вартість натуроплати має бути еквівалентною оплаті праці в грошовому вираженні [4].

Для натуроплати у фермерському господарстві можуть використовувати, зокрема: зернові (пшениця, кукурудза, овес), овочі (крім цукрового буряку та продукції їх переробки).

Значний вплив на організацію обліку виплат працівників має і організаційно-правова форма сільськогосподарських підприємств.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика між обліком оплати праці членів та найманих осіб

Ознака	Члени фермерського господарства	Наймани працівники
Нормативно-правовий документ	Закон України «Про фермерське господарство»	Кодекс законів про працю
Документація правовідносин	- заява про вступ до членів; - статут; - трудові книжки	- заява про прийняття на роботу; - трудовий договір; - наказ про прийняття на роботу; - трудові книжки
Назва виплачуваного доходу	Винагорода	Заробітна плата
Розмір виплат	Регулюється Статутом	Мінімальний розмір визначений законодавством.
Строки виплат	Регулюються Статутом	Не менше двох разів на місяць, що не перевищує 16 календарних днів і не пізніше 7 днів після закінчення періоду.
Гарантійні виплати	- відпустка пов'язана з вагітністю, пологами та доглядом за дитиною, оплата лікарняних; - відшкодування витрати на відрядження.	- відпустка; - лікарняні; - відшкодування витрат на відрядження.
Відображення в обліку	Д 443 К 671 Д 443 К 672	Д 23, 91, 92, 93, 94, 15, 20, 28 К 661
Джерело	Прибуток	Витрати

Джерело: складено авторами на підставі [3].

Так, враховуючи вимоги Закону України «Про фермерське господарство» на фермерському господарстві можуть працювати дві категорії осіб:

- члени фермерського господарства;
- наймані працівники, що працюють за трудовим договором.

Узагальнення спеціальної літератури, нормативно правової бази дозволило відокремити основні відмінності між обліком оплати праці фермерів та фізичних осіб, які працюють у фермерському господарстві на умовах трудових чи цивільно-правових договорів.

Досить вагомим при організації оплати праці є підвищення ефективності праці шляхом удосконалення системи оплати праці в сільськогосподарських підприємствах. Якщо члени господарства отримуючи виплати з прибутку підприємства зацікавлені в підвищенні ефективності його діяльності, то наймані працівники здебільшого мають низьку ефективність праці. Тому основна задача обліку виплат працівникам знайти оптимальний рівень таких витрат, що забезпечував би і прибутковість і достатню мотивацію працівників.

Висновок. Таким чином, зазначені особливості організації обліку виплат працівникам в фермерських господарствах потребують їх подальшого врахування в організації первинного, аналітичного та синтетичного обліку. Необхідно чітко виділити дві категорії працюючих у фермерських господарствах – наймані працівники і члени фермерського господарства, – адже від цього залежать облік та оподаткування таких виплат. Особливостями розрахунків з оплати праці на сільськогосподарських підприємствах є можливість оплати праці в натуральній формі. Оплата праці залежить від виконаного обсягу робіт або відпрацьованого часу за встановленими тарифними ставками і також залежить від врожайності і якісних показників праці.

Література.

1. Аграрне право України: підруч. для студ. юридичних спец. вищих закладів освіти / **В.М. Гайворонський, В.П. Жушман, В.М. Корнієнко** [та ін.]; за ред. **В.М. Гайворонського** та **В.П. Жушмана**. – Х. : Право, 2003. – 240 с.
2. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 № 973-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua.
3. Фермерське господарство: трудові відносини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.visnuk.com.ua>.
4. Про оплату праці : Закон України № 108/95ВР редакція від 01.01.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр>.
5. **Даньшина К.Є.** До питання оплати праці у фермерських господарствах / **К.Є. Даньшина** // *Право та інновації: наук. – практ. журн.* / редкол.: Ю.Є. Атаманова та ін. – Х. : Право, 2015. – № 4.

УДК 071

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИПЛАТ ПРАЦІВНИКАМ ЗА МОТИВАЦІЙНИМ ТА СТИМУЛЮЮЧИМИ МЕХАНІЗМАМИ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

IMPROVEMENT OF THE ORGANIZATION OF ACCOUNTING OF PAYMENTS TO EMPLOYEES BY MOTIVATION AND STIMULATING MECHANISMS AT SMALL ENTERPRISES

ГОРОДНЯ К.С.*

Сумський державний університет

Стаття присвячена основним проблемам обліку виплат працівникам, запропоновано один із варіантів вирішення розглянутих проблем, а також визначено завдання для удосконалення обліку виплат працівникам. У сучасних умовах в теорії систем мотивації підприємством відбувається суттєва зміна загального зразка управління, персонал розглядається як основний ресурс, що в значній мірі визначає успіх всієї його діяльності, яким треба вміло управляти, створювати оптимальні умови для його розвитку, вкладати необхідні мотиваційні засоби.

Ключові слова: виплата працівникам, організація оплати праці, мотивування, преміювання, облік оплати праці.

* Науковий керівник – Овчарова Н.В., к.е.н., старший викладач